

Олена Герасим'юк

Минулорічна лауреатка літературної премії видавництва «Смолоскип». Її поетична збірка незабаром вийде друком. Олена народилася 1991 року в Києві, навчається на відділенні літературної творчості Київського національного університету імені Тараса Шевченка (її яскраві поезії можна використовувати як аргумент у дискусії про доцільність існування такого відділення). Восени відмовилася від президентського гранту на видання поетичної книжки через незгоду з процедурою його реалізації, що викликало невеличкий скандал. Утім, значно цікавіше стежити за її поезіями – метафізичними, пружними, фонетично загостреними.

...
Слід наче кров випивають
ідуть ідуть
несповідима страшна нескін-
ченна
путь

лінія
путами стягує
тягне струна
ця татива
не розірветься
лиш не вона

пальці зими
не стерпають
рождають знак
слід не затягнеться
не зведеться в рубець
над берегами свободи
горить зоря
будь-хто до неї
рукою б торкнувся
і це

спіпить і тягне
на дно

на оголене дно
через кордони
і внутрішні оборони
зводить усе
ніби м'яз
ніби вірш
нанівець

бо світить зоря
бо здається що коло –
рух
а дно – не земля
а живучий смертельний ґрунт
і шлях мій вкорочений –
тільки стіна свободи
в яку я впираюсь
і думаю що кінець

...
Все глухота
і вона проїдає мене.
Руки росли б із землі
і хапали за кроки,
хрест став би білим –
і що би йому
боліло?

Те, пережите –
куди його?
Тільки в пам'ять,
в піч вогняну, що не палить,
а тільки плавить,
не в воду судомну,
що світ зусібіч обтікає,
на нові мечі –
розсікати тіла, тіла.

Ворота гримлять –
ще хвилина, а не
дочекались.
І втрачено дім,
поколінням куди повертатись,
тим
що і голови власні
поклали за дім.

За тиху постелю,
за стіни гарячі і плавні,
там тіні не в силах –
хоч контур тонкий запам'ятати,
що й запах найгрубший
не всотують,
тільки стояти
і крити плечі від неба –
такий їх уділ.

А ще б дочекатись,
хвилину – її б дочекатись.
одну – а простою, мов вартовий
на чатах,
одну – а прострілюю ніби влас-
не чоло.
А де її спокій?
Тільки таку і красти.
І завмираю –
ніби щасливу масть
нишком витягую
з рваного рукава.

...
цей шлях многогранний
і всяке його упивання
у кроки і крики
невидиму відстань скорочує

і поле пообіч веде його
зводить
ламає

і військо спинається
військо мовчить многотисячне

так стане ріка на диби
не пролитись лиш плюнути
собі у сліди –
заякати зажити рану

і військо – ріка
в берегах півпрозорого натовпу

і натовп мовчить
і чекання його лякає

бо ніч загусає як кров
припікає дерево
що коло нове починає пра-
давнім нервом

і йде генерал
його рухи злітають як петлі

і військо зривається в поле
хапає мертвих

і постаті хлинули
крикнули

- я бачив останню воду і тьму що
за нею

я пив її ротом
заковтував у легені

- я бачила руки свої
що тікали від мене

- я голову власну вимацував
грубими жменями

вона шепотіла
вона захлиналась
котилася

а як я почую
а як прикручу я
на плечі її?

Іде генерал
а дні пролітають мов коні

і військо відстрілює коней
вертких і кістлявих

ніч розсікає місяць
мов шабля заточений

дорога стає на диби
і вона відступає

о ні не назад
підіймається вище
вище

і спогади тонші за голку
бо все забувається

дивиться вслід генералу покор-
чена вишня
не відпускає

Коли знаки збираються гуртом

Настасія ЄВДОКИМОВА

«...світ написаний кимось ранішим, великоруким,
із затримкою у розвитку, двійкою з каліграфії –
він абияк вписав нас сюди випадковими
навіть не буквами – знаками»

Олена Степаненко

Саме поняття «знак» може сприйма-
тися по-різному: як матеріальний
об'єкт, як символ, як носій певного смис-
лу. І ось нове значення – альманах мо-
лодої української літератури «Знак». У
свою чергу, альманах – це коли знаки
збираються гуртом, стають у рядочок,
вибудовують колону – і з'являється по-
езія, вибудовують шеренгу – проза, а
якщо кагалом сідають у коло – критика.

У передмові до альманаху Ростислав
Семків відразу відмовився від поділу на
«десятичників», але ж усе одно хочеться
вішати ярлики, об'єднувати, групувати –
навіть якщо це марудна й непотрібна
справа. У такому разі у поміч соціальні
мережі, котрі привідкривають завісу таєм-
ниць, хто із ким дружить, тусується,
виступає, хоча смолоскипівське лауреат-
ство й передбачає штамп у літературно-
му паспорті письменника, тому автома-
тично зараховує його до певної групи.
Поміж тим у альманах увійшли й автори
без «прописки». Для письменників
справді знаковою стає поява текстів у
такій книжечці, адже відразу виникає
двоколірний сигнал літературного світло-
фора: зелений – мовляв, все окей, дру-
же, ти в історії, у якомога-такому каноні,
червоний – потрібно залишитися у ньо-
му й втриматися на плаву, не загубити-
ся серед інших імен, а тому тримати
планку текстів.

Принцип розташування авторів у аль-
манасі мав би бути відсутній (вікові чи
гендерні орієнтири, або ж кількість збірок
чи тривалість перебування у смоло-
скипівській «родині» – не грають ролі),
якби не абетка, тому лауреати сидять на
одній лаві із нелауреатами. Так само
довільно підбиралися й тексти, тому із
більшістю спраглий до поетичного сло-
ва читач або завсідник літературних за-
ходів знайомий давно/добре/майже на-
пам'ять.

«Знак» – це спроба зібрати тексти,
котра дає можливість порівняти: яким
був та яким став літературний процес.
Можна прослідкувати, як змінювались
тематично, настроєво і навіть ритмічно
лауреати літера-
турного конкурсу
«Смолоскип» із
ранніх 2000-х і до
сьогодні. Однак
про майбутнє там
не йдеться – хіба у
перспективі.

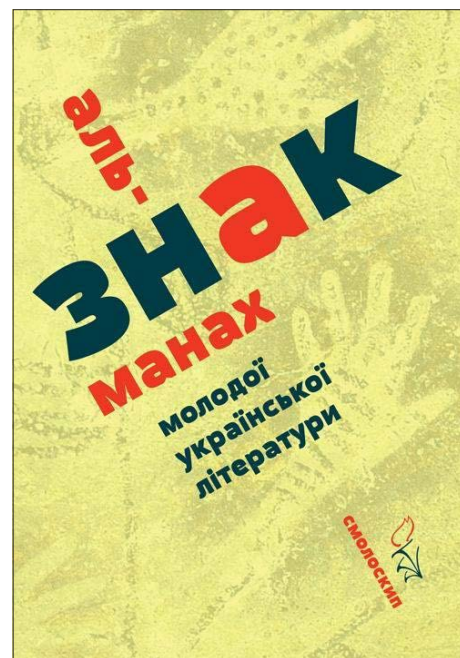
Точкою відліку
для об'єднання імен став орієнтовно
2008-й рік (5-6 років перебування у си-
ловому полі смолоскипівського середо-
вища), тому й зібрано тих, хто був тоді
та прийшов згодом. «Знак» вмістив старі
тексти досі молодих поетів, але ж скільки
можна зараховувати до лав молодняка

цих вовків та аксакалів української сучас-
ної літератури? Микола Леонівич, Оле-
на Степаненко, Дмитро Лазуткін, Яро-
слав Гадзінський, «цілодобовці» – скільки
ще вони залишатимуться «молодими»?
Хоча з іншого боку альманах – культур-
ний зріз: тексти про 20-річчя від майже
30-річного Павла Коробчука, або не-
змінно кокетливий Дмитро Лазуткін, або
хроніки «Махнофесту», котрий залишив-
ся в історії фестивального руху й для
більшості авторів в антології є або при-
марним минулим, або «втраченими дня-
ми» й «божевільними кроками», від Олен-
ки Степаненко. Так само закономірною
стала поезія молодшеньких: натуралізм
у текстах Карини Тумаєвої чи чуттєві
пропозиції чого би захотіти від Тані-Марії
Литвинюк, а проводячи суто регіональні
паралелі, хочеться вірити, що Лесик Па-
насюк, ставши житомирським поетом у
столиці, як Богдан-Олег Горобчук, не
поголиться налісо та не ділитиме на
мінус. Однак дивовижним відкриттям у
альманасі «Знак» усе ж стає відсутність

осотів у вибуду-
ваній колоні знаків
від Мирослава Ла-
юка. Поміж інших
авторів, які пока-
зали своє найкраще,
варто виділити й
одненького самотнього пере-

кладача, котрий змушений віддуватися
за всю братію, – Дмитра Чистяка.

Значно прозорішим є прозовий зріз –
тут й імен менше, й обсяги незначні.
Прозу оцінювати складніше, бо досвід-
чені Оксана Бойко та Артем Захарченко
розташувалися у компанії Тараса Жере-

бецького та Ганни Костенко, а нашій
увазі презентовані лише уривки романів,
повістей, книжок. Найбільше сюрпризів
підготував рецензійний блок, адже у ньо-
му зібрано рецепції про Зеді Сміт, Ана-
толія Дністрового, Володимира Набоко-
ва, Оксану Забужко, Костянтина Мос-
кальця та інших. Знаки, котрі вистроїли-
ся в шеренгу та сіли в коло, усе ж фраг-
ментарні, тобто значною мірою кинуті в
альманах поза своїм контекстом. З од-
ного боку, це дає ґрунт для порівняння,
але з другого – палітра імен, тем, реаль-
ностей розмивається.

Хто є читачами альманаху молоді
української літератури «Знак»? Самі
автори, яких зібрано понад 40, батьки й
найближчі родичі авторів та лауреатів,
історики літератури та кожен, кого ціка-
вить українська сучасна проза, поезія,
критика. □

Цю та інші книжки можна замовити
у книгарні «Смолоскип»

Електронна пошта:

knyharnia@smoloskyp.org.ua

Телефон: +38 044 425 23 93

КАТЯ БАБКІНА: наївна Соня

Аліна ЦВЕТКОВА

Колись Катя Бабкіна уже писала прозу. Це було ще до її «Наївних поезій». Книжка та називалась «_Лілу_Після тебе_». Це була збірка новел і одна повість про дівчину Лілу, яка шукає себе у світі і одного дня безслідно із нього зникає. Пошук через спогади, фантазії та історії про уявних та справжніх друзів продовжувався і в новелах. У них ішлося про людей, яких або ніхто не бачив, або їх уже не існує, або ж вони настільки красиві та химерні, що не зрозуміло, чи існували вони взагалі. Проте наразі нам ідеться не про них. А про «Соню», яка прийшла після Лілу. Соня, як і Лілу, – дівчинка з нетиповим ім'ям, якими дівчата-підлітки полюбують себе називати, гарна і вразлива – це ще один із образів Каті Бабкіної, з яким авторка легко ототожнюється. Надто вже багато в Соні від самої Каті. Але цей літературний автобіографізм і егоцентризм

аж ніяк не можна назвати дилетантизмом.

Новий роман – це скоріше спроба дорослішання. Як у змістовому плані, так і в жанровому – від верлібру до роману. Щоправда, роман Каті Бабкіної місцями такий кінематографічно-поетичний, що якби зняти за ним фільм – це було б відродження українського поетичного кіно. І на кінофестивалі «Молодість» не соромно було б показати. Проте поки до повного метру ще далеко, Катя згадала свій досвід відеопоезії та професійні навички рекламиста і зняла до «Соні» бук-трейлер, у якому дуже гарно поєднуються картинка, музика і текст і після перегляду якого почитати роман справді хочеться.

А що ж до роману, то він все ж таки нагадує добре виписаний, доведений до свого максимального розміру верлібр. Загалом, поступова романізація – це доволі закономірна для покоління поетів-двотисячників та доволі довгоочікувана для сучасної тенденція. Прозово-по-

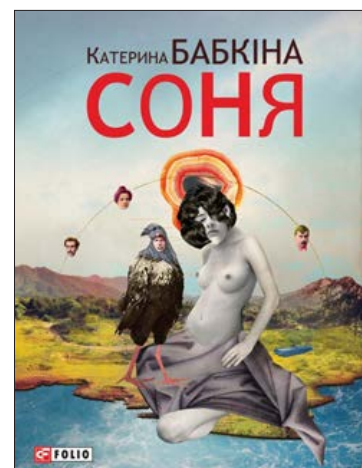
етичне письмо, що поєднує добрий стиль та увагу до деталей із фантастичністю образів, мотивом подорожі та іронічністю на тлі хронічної безсюзності та бажання за будь-яку ціну очуднити реальний світ – таким чином можна описати більшість дебютних романів, виданих за останній час. Таня Малярчук, Анна Малігон, Павло Коробчук – це лише три імені, які першими спадають на думку. Тепер ще й Катя Бабкіна.

Але що ж відрізняє «Соню» від решти? З опису на обкладинці із упізнаваними колажами Гриці Ерте дізнаємося, що під обкладинкою йдеться про «про любов, молодість, кордони, гомосексуалістів, євреїв, Німеччину, Польщу, Албанію, Чорногорію, Салоніки, контрабанду, молитву, інцест, вічне життя, заробітчання, вагітність, пошук, Аллаха, чудеса та чотириста тисяч євро». Про все й одразу тобто.

Та перш за все, як не дивно, ідеться в цій історії про дівчину Соню, яка звикла жити одним

днем, водити великий дідусевий ВАЗ, майже не працювати і насолоджуватись життям. І все було б добре, якби Соню раптом не покинув її коханий Луї, а вона раптом не зрозуміла, що вагітна. Приймати рішення Соня не дуже звикла, тож їде шукати свого батька, аби чимсь допоміг, ну бодай грошима.

Насправді ж Соня від себе тікає. І тут вперше проявляється інфантильність героїні і роману. Соня не знає, що робити, тому вдається до мандрів. Катя, здається, теж не знає, що робити з вагітною Сонею у сюжеті, тому просто відправляє її мандрувати. (Та, зрештою, до такого прийому вдаються чи не всі молоді романісти.) І починається: топос дороги, всякі химерії, цигани, гомосексуалісти, жінка, яка мандрує по цвинтарях, ціла купа дивного народу, і всі – навіть мертвий єврейський хлопчик Хеньо, який просить Соню народити його, – всі тут якимось дивним чином викликають симпатію. Навіть попри деяку не до кінця вмотивовану епатажність у сюжеті (вся ця вагітність, інцест та геї у романі

виглядають дещо схематично, як галочки must-be у сучасному романі. Так, ніби авторка ввела їх у сюжет, знаючи, що це в дусі тенденцій і сподобається окремим критикам).

Загалом же, «Соня» дуже позитивна. Це не солодка і не поверхова, а цілком собі розумна і химерна історія, але при тому затишна і все в ній закінчується добре. Читається дуже легко і швидко, а післясмак можна порівняти лише з якимось добрим вином. Така собі приємна література для плавного зимового читання. □

Еріка Ченовет, Марія Дж. Стефан

Чому ненасильницький спротив ефективний: Стратегічна логіка громадянського конфлікту

Переклад з англійської Сергія Гірка.
Київ: КЛІО, 2014. – 304 с.
Ціна: 84,00 грн.

У книжці проаналізовано проблему дівості ненасильницьких рухів опору в боротьбі проти диктатур упродовж 1900–2006 років. На основі докладного аналізу чотирьох прикладів мирних революцій (вдалого масового виступу на Філіппінах, частково успішних кампаній в Ірані та Палестині й невдалої спроби демократизації Бірми) зроблено висновки про умови, в яких ненасильницькі протести мають найвищі шанси досягти поставленої мети.

Роберт-Богдан Климаш
Українська народна культура в канадських преріях

Київ: Дуліби, 2013. – 322 с.
Ціна: 58,00 грн.

Це перше в Україні видання про народну культуру українців, що оселилися в XIX – на початку XX століття в Західній Канаді та стали там фермерувати. За кілька десятиліть вони створили своєрідну українсько-канадську регіональну субкультуру з такими унікальними явищами, як українське кантрі, іммігрантський гумор, макаронічна говірка half-напів, усні народні оповідання про піонерську добу, новатори народної пісенності.

Данте Аліг'єрі
Божественна Комедія: Пекло

Переклад з італійської Максима Стріхи.
Львів: Астролябія, 2013. – 352 с.
Ціна: 67,50 грн.

Книга презентує читачеві найновіший у часі український переклад першої частини «Божественної Комедії» пера Максима Стріхи. Головною метою цього перекладу було відійти від певного «академізму»: не лише адекватно відтворити зміст і поетичну форму, але й дати уявлення про живу, не охолонулу ще «магму» витвореної поетом італійської мови – у поєднанні найрізноманітніших стилів і часом навіть у певних хібах щодо сьогоденної літературної норми.

З непокритою головою. Українська жіноча проза
Передмова, упорядкування Віри Агеєвої

Київ: Комора, 2013. – 416 с.
Ціна: 70,00 грн.

У XX столітті жінки перестали імітувати чоловічі голоси й інтонації, відмовилися від чоловічих псевдонімів і представили власний погляд на світ, власну ієрархію цінностей. У книжці зібрано новелістику найвідоміших авторок модерністської й постмодерністської доби. Йдеться про досвід емансипанток і революціонерок десятих років, зміну цінностей у міжвоєнний період, про пошук нової ідентичності у пострадянський час.

Зуза Геммерле
Сьогодні спати вчасно я лягаю!
Віршована історія для дітей 3-5 років

Переклад з німецької Ігоря Андрущенка.
Київ: Дж. Дж. Агенція ГМБХ Україна, 2012. – 24 с.
Ціна: 29,00 грн.

Чого вчиться дитвора і як дітлахи відкривають для себе щось нове і невідоме, чого вони хочуть і що переживають – з усім цим маленькі читачі та їхні батьки знайомляться на повчальному прикладі сестрички Софійки і братика Ярика в книжці відомої австрійської дитячої письменниці Зузи Геммерле, авторки близько сімдесяти книжок, котра, до речі, відвідувала Україну й виступала в нашій країні.

Кость Москалець
Вечірній мед: романи, повісті, есеї

Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2013. – 448 с.
Ціна: 50,00 грн.

До книги увійшов, зокрема, «анархічний» роман «Вечірній мед», сповнений інтертекстуальної гри з поетичними текстами покоління вісімдесятиків і з творами Стейнбека, Джойса та Бекетта. У зворушливій повісті «Зірка на ім'я Марія» історія української рок-групи вкотре переконує читача в тому, що життя є сном; сюрреалістичний «Досвід коронації» – карколомний експеримент із постмодерними текстовими стратегіями.

Ігор Гирич
Київ XIX-XXI ст.: Путівник

Київ: Національне газетно-журнальне видавництво, 2013. – 256 с.
Ціна: 65,00 грн.

До путівника «Київ XIX-XXI ст.» увійшли розповіді про історичні частини Києва – Старе місто, Поділ, Хрещатик, Липки та Печерськ. Оповідь побудована за сімома маршрутами подорожей містом, які розпочинаються біля залізничного вокзалу і закінчуються Києво-Печерською лаврою. Наголос у путівнику зроблено на висвітленні Києва як українського міста, особливо періоду XIX – початку XX століття.

Станіслав Федорчук
Демонтаж лицемірства: Статті

Київ: Смолоскип, 2012. – 228 с.
Ціна: 38,00 грн.

Книжка представляє серію «Українська публіцистика». Це збірник статей, що протягом 2007–2012 років публікувалися у різних мережевих і друкованих виданнях. Перед читачем постає не лише світ «невідомого Донбасу» та химерна пострадянська дійсність, а й інтелектуальна полеміка щодо вічних питань українського життя, його парадоксів і сподівань.

Ці та багато інших книжок українською мовою можна придбати у книгарні «Смолоскип» за адресою: Київ, вулиця Межигірська, 21 (поруч зі станцією метро «Контрактова площа»)

Будемо вдячні Вам за надіслану інформацію про події громадсько-політичного та культурного життя молоді!

Думки авторів публікацій у «Смолоскипі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції

«Смолоскип України»
Щомісячний часопис
творчої молоді України

Засновник – видавництво «Смолоскип»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 2032 від 17.06.96 р.

Редакційна колегія:
Петро Вознюк,
Ростислав Семків,
Олег Коцарев

Адреса редакції:
Видавництво «Смолоскип»
04071, Київ, вул. Межигірська, 21
☎ (044) 425-23-93
☎ і факс: (044) 463-78-52

E-mail: mbf.smoloskyp@gmail.com, http://www.smoloskyp.org.ua
E-mail книгарні «Смолоскип»: knyharnia@smoloskyp.org.ua

Віддруковано в
ТОВ ПК «Інтерекспресдрук»
м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, 3

Замовлення № 137
Тираж 2500 прим.